

Teofil Kupka^[edytuj]

Teofil Kupka (Theofil/Theophil/Teophil Kupka) (ur. [22 sierpnia 1885](#) roku w [Markłowicach](#) k. [Wodzisławia](#), zm. [20 listopada 1920](#) roku w [Bytomiu](#)) – polityk śląski, secesjonista z [Polskiego Komisariatu Plebiscytowego](#), założyciel i lider [Górnośląskiego Komitetu Plebiscytowego](#) oraz założyciel i wydawca jego organu prasowego.

Biografia polityczna^[edytuj]

Dzieciństwo spędził w rodzinnych [Markłowicach](#), również tam wraz z braćmi Pawłem (Paulem), Janem (Johannem) i Józefem (Josephem) oraz siostrą Paulą działał w Towarzystwie Polsko-Katolickim powstałym przy markłowickiej parafii. Żonę Apolonie poślubił w [Lipinach](#) (dziś dzielnica [Świętochłowic](#)) i wraz z nią zamieszkał w [Bytomiu](#). Pracował na stanowisku urzędnika w kopalni, gdy przyjął propozycję [Wojciecha Korfanteo](#) i objął kierownictwo Wydziału Organizacyjnego [Polskiego Komisariatu Plebiscytowego](#) w [Bytomiu](#). Nadzorował tam pracę 350 agitatorów. Poznał wtedy kulisy działalności rezydentów hotelu „Lomnitz”, z [Wojciechem Korfantym](#) na czele. Teofil Kupka zażądał zmiany kierunku i metod kampanii plebiscytowej oraz zrównania pozycji śląskich i polskich urzędników w Komisariacie. Jego żądania dotyczyły głównie rezygnacji ze stosowania terroru wobec górnośląskich Niemców oraz gwarancji, że w [województwie śląskim](#), które miało powstać w granicach [Rzeczypospolitej](#), władzę obejmą sami [Górnoślązacy](#), a nie desant administracyjny z [Polski](#). [Wojciech Korfanty](#), obawiając się rozłamu polecił usunąć Kupkę z tej instytucji. Za Kupką odeszła znaczna część rodzimych urzędników (m.in. Cysarz, Zmuda, Gemander, Szymura, Pietruszka), którzy odcięli się zdecydowanie od [Korfanteo](#) i jego otoczenia, w większości wywodzącego się spoza [Śląska](#), głównie z [Wielkopolski](#).

Secesja^[edytuj]

We wrześniu [1920](#) roku secesjoniści założyli [Górnośląski Komitet Plebiscytowy](#) (Das Oberschlesische Plebiszit-Komitee) z siedzibą w [Bytomiu](#) nieopodal hotelu „Lomnitz”. Początkowo komitet ten przyjął na siebie rolę organu plebiscytowego [Związku Górnoślązaków-Bund der Oberschlesier](#), dążąc do przyznania [Górnemu Śląskowi](#) „wolnopaństwowej autonomii”, czyli [niepodległości](#) oraz sprzeciwiając się powstaniom i korupcji na łonie [Polskiego Komisariatu Plebiscytowego](#). Prawdopodobnie Antoni (Anton) Gemander należał do obydwu organizacji. Wkrótce jednak Teofil Kupka uznał opcję [niepodległości](#) za nierealną i nawiązał kontakt z niemieckim komisarzem plebiscytowym Kurtem Urbankiem. [6 listopada](#) Teofil Kupka wydał pierwszy numer swego organu prasowego, dwujęzycznego tygodnika „Wola Ludu – Der Wille des Volkes”, redagowanego przez Wilhelma Cysarza. Na jego łamach lansował hasło „Górny Śląsk dla Górnoślązaków”, jako przeciwwagę do sugerowanego przezeń nacjonalistycznego oblicza obozu [Korfanteo](#), podjudzającego [Górnoślązaków](#) do wojny domowej. Pokazywał, że w [Polskim Komisariacie Plebiscytowym](#), poza posadami samego [Korfanteo](#) i [Józefa Rymera](#), wszystkie inne wysokoopłacane z [Warszawy](#) stanowiska, zarezerwowane były dla osób spoza [Śląska](#). Chociaż rodowici [Górnoślązacy](#) stanowili tam 2/3 personelu to główne posady były poza ich zasięgiem. [Górnośląski Komitet Plebiscytowy](#) domagał się „unieszkodliwienia podszczuwaczy, terrorystów i burzycieli pokoju [...]”

którzy usiłują podłymi kłamstwami nas do siebie zwabić”. Teofil (Theophil) Kupka krytykował również protekcyjny stosunek [Polaków](#) w stosunku do [Górnoślązaków](#), których nazywali "ludkiem śląskim". W odpowiedzi cytował galicyjskie gazety, które podawały, że około 70% [Polaków](#) to analfabeci oraz dodawał, że ponad 99,5% Górnoślązaków potrafi doskonale czytać i pisać, w tym 70% po niemiecku, natomiast 30% równocześnie po niemiecku i po polsku. Przewidywał również, że los ludności rodzimej, nie najlepszy pod panowaniem pruskim, w państwie polskim ulegnie dalszemu pogorszeniu. Przeciwstawiał się antagonizowaniu, żyjących dotychczas w zgodzie, obydwu grup etniczno-językowych na [Górnym Śląsku](#), częstokroć ze sobą mocno związanych i wymieszanych. Na łamach jego pisma ukazywały się hasła ukazujące odrębność [Ślązaków](#) od [Polaków](#) np.: "Jak świat światem – nie będzie Ślązak szlachcicowi bratem". „Wola Ludu – der Wille des Volkes” zyskała sporą poczytność wśród ludności śląskiej, mimo utrudniania jej kolportażu przez polskich bojówkarzy. [16 listopada 1920](#) roku „Der Bund-Związek” na swych łamach pytał: *Dokąd zmierza Wola Ludu?*. Jego redaktorzy zasugerowali, że zdaje się ona korzystać z protekcji niemieckiego komisarza plebiscytowego, gdyż jest popierana przez niemiecką prasę. Wykazali także jej brak konsekwencji, gdyż pomimo powielania wielu haseł „wolnokrajowców”, nie wysuwali najważniejszego z nich tj. postulatu [niepodległości Górnego Śląska](#). Działacze [Związku Górnoślązaków-Bund der Oberschlesier](#) zachowali więc rezerwę wobec Kupki i jego stronników. [20 listopada 1920](#) roku na łamach 3 numeru „Woli Ludu – der Wille der Volkes” ukazał się tekst *Czemu milczycie?: Prasa górnośląska – która stoi w żołądź szlachty polskiej – wzywam ponownie, by uczynione mi zarzuty wreszcie udowodniła (...)* podpisany Teofil Kupka. [Polacy](#) odpowiedzieli natychmiast, lecz nie argumentacją na łamach prasy.

Mord polityczny[\[edytuj\]](#)

Tego samego dnia około godz. 17, wysłali do domu Kupki Henryka Myrcika i Jendrzeja z podległej bezpośrednio [Polskiemu Komisariatowi Plebiscytowemu](#) i [Polskiej Organizacji Wojskowej –Bojówki Polskiej](#). Ci pod pretekstem zamiaru podjęcia pracy w kopalni, gdzie Teofil Kupka był urzędnikiem, dostali się do jego mieszkania, a następnie zastrzelili Kupkę, na oczach jego ciężarnej żony i pięciorga dzieci. Teofil Kupka zmarł wskutek ośmiu ran postrzałowych głowy i klatki piersiowej, przeżywszy zaledwie 35 lat. Współczesny komentarz polskich badaczy w sprawie tego mordu brzmi następująco: Kupka *znał doskonale mechanizm kampanii przedwyborczej i najbardziej tajne sprawy (...)* [Przeczytaj akże:](#)

<https://www.google.pl/search?q=Teofil+Kupka&oq=Teofil+Kupka&aqs=chrome.0.69i57j69i60j69i62.12540j0&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

<http://www.dziennikzachodni.pl/artukul/884700,niepodlegly-slask-teofil-kupka-gornoslaski-dzialacz-ktory-sprzeciwil-sie-korfantemu,id,t.html>

<http://romaquil.blog.onet.pl/2008/03/17/ksiazk-reginek-teofil-kupka-i-hans-lukaschek/>

[Zagłównij również do publikacji Dariusza Jerczyńskiego doskonałego historyka](#)